

Exam. Code : 214701

Subject Code : 4991

M.A. Sociology 1st Semester

RURAL SOCIOLOGY

Paper-IV Opt. (ii)

Time Allowed—3 Hours] [Maximum Marks—100

Note :— Candidates are required to attempt **five** questions, selecting at least **one** question from each Section.

The **fifth** question may be attempted from any Section. Each question carries **20** marks.

SECTION-A

1. Elaborate the communal concept of ancient Indian village through system of landholdings and village organization.
2. Discuss Nehruvian perspective of Modernity.

SECTION-B

3. Discuss A.R. Desai's perspective on sociological problems of economic development.
4. Discuss the politics of subaltern in the making of the Indian nation as explained by Ranajit Guha.

SECTION-C

5. Spate of farmers' suicides in Punjab points towards agrarian distress. Discuss the causes behind the social problem along with possible way out.

6. Discuss the role of caste and gender in village politics with special reference to Punjab.

SECTION-D

7. 'Punjab youth is seeking immigration in large number to foreign land through legal and illegal route'. Explain push and pull factors responsible for this migration phenomenon.
8. Describe the main causes and course of events that led to Telangana peasant struggle and Naxalbari peasant struggle.

(Punjabi Version)

ਨੋਟ:— ਪਰੀਖਿਆਰਥੀ ਹਰੇਕ ਭਾਗ ਵਿੱਚੋਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਕੁੱਲ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਨ। ਪੰਜਵਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਭਾਗ ਵਿੱਚੋਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 20 ਅੰਕ ਹਨ।

ਭਾਗ—ੳ

1. ਜ਼ਮੀਨੀ ਹੋਲਡਿੰਗ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਅਤੇ ਪਿੰਡ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਭਾਰਤੀ ਪਿੰਡ ਦੇ ਸਮੁਦਾਇਕ ਸੰਕਲਪ ਦਾ ਵਿਵਰਣ ਦਿਉ।
2. ਆਧੁਨਿਕਤਾ ਦੇ ਨਹਿਰੂਵਾਦੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

ਭਾਗ—ਅ

3. ਆਰਥਿਕ ਵਿਕਾਸ ਦੀਆਂ ਸਮਾਜਿਕ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਤੇ ਏ.ਆਰ. ਦੇਸਾਈ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
4. ਰਣਜੀਤ ਗੁਹਾ ਦੁਆਰਾ ਉਦਾਹਰਣ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਵਿੱਚ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

ਭਾਗ—ਬ

5. ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀਆਂ ਦਾ ਦੌਰ ਖੇਤੀ ਸੰਕਟ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸਮਾਜਿਕ ਸਮੱਸਿਆ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਬਾਰੇ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਬਾਹਰ ਆਉਣ ਦੇ ਸੰਭਵ ਤਰੀਕਿਆਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
6. ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਪਿੰਡ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿਚ ਜਾਤ ਅਤੇ ਲਿੰਗ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

ਭਾਗ—ਸ

7. 'ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਨੌਜਵਾਨ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਰਾਹ ਰਾਹੀਂ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਪਰਵਾਸ ਦੀ ਚਾਹ ਰੱਖ ਰਹੇ ਹਨ।' ਇਸ ਮਾਈਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਵਰਤਾਰੇ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਪੱਕਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਖਿੱਚਣ ਵਾਲੇ ਕਾਰਕਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।
8. ਤੇਲੰਗਾਨਾ ਕਿਸਾਨੀ ਸੰਘਰਸ਼ ਅਤੇ ਨਕਸਲਬਾੜੀ ਕਿਸਾਨੀ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੇ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਾਰਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ।